

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—.

Brez Zveze narodov ne gre.

Diktaturi je svojska politika samovolje in samovlasti kakor v notranjosti države, tako na mednarodnem področju. Diktatura, naj je njen nosilec samozvani posameznik ali pa stranka, ki sebe istoveti z državo, ne pozna dostojanstva in svobode človeške osebnosti ter ne prizna prirodnih pravic državljanov in celih narodov. Vodilo njene politike ni pravo in pravica, marveč sila in nasilje. Taka politika se ne da spraviti v soglasje z duhom in težnjami Zveze narodov, ki ima svoj sedež v Ženevi in ki ji je namen pospeševati vzajemno delovanje narodov ter zagotoviti mednarodni mir in mednarodno varnost. Da se ta namen doseže, se države članice Zveze narodov obvezajo, da bodo prevzele gotove dolžnosti, da se ne bodo zatekle k vojni kot sredstvu politike, da bodo v vsej javnosti vzdrževale mednarodne zveze, ki so zasnovane na pravici in časti, da se bodo natančno držale predpisov mednarodnega prava ter zvesto izpolnjevale v medsebojnih odnosih organiziranih narodov vse pogodbenne obveznosti.

Fašizem in Zveza narodov.

Kako težko je kakšnemu voditelju-diktatorju izpolnjevati mednarodne obveznosti, ki jih nalaga Zveza narodov, dokazuje zunanja politika italijanskega fašizma. Njegov voditelj ni nikdar prikrival, da smatra okvir Zveze narodov kot nekaj prisilen jopič, ki samo ovira razmah njegovega političnega udejstvovanja. Včasih je ta jopič kar strgal raz sebe. Ko je 1. 1923 nastal spor med Italijo in Grčijo radi grškega napada na italijanske funkcije na albanski meji, ni hotel fašizem tega spora predložiti Zvezi narodov v poravnavo, marveč je poslal italijansko vojno brodovje v vodovje ob otoku Krfu, kjer so zagrmeli topovi ter se je izvršila delna zasedba nezastraženega otoka. Voditelj italijanskega fašizma pa se ni čutil dovolj močnega, da bi popolnoma prelomil z Zvezo narodov, in zato je naposled sprejel njeno posredovanje v sporu z Grčijo. Ni pa bil nikdar naklonjen tej najvišji in največji mednarodni mirovni ustanovi, marveč se je vedno trudil, da jo spravi na »slep tiri«. Tej svrhi je tudi služila znana »pogodba štirih« (Italije, Francije, Anglije in Nemčije), ki je hotela rešitev vseh mednarodnih vprašanj izročiti navedenim štirim velesilam, dočim bi Zveza narodov morala samo skrbeti za

izvršitev teh sklepov, takozvane male države pa bi samo morale sprejeti diktat (povelje) velesil. Odločnemu odporu Poljske in držav male antante gre za sluga, da je ta pogodba, za katero se je tako ognjevitavo zavzemal duce italijanskega fašizma, ostala mrtvorojeno dete.

Hitlerizem obrnil Ženevi hrbet.

Se bolj ko črnosrajčni fašizem smatra rjavosrajčni nacizem pod vodstvom Hitlerja Zvezo narodov ne samo kot neprijeten, marveč kot neznosen prisilen jopič. Nemčija je bila 8. sept. 1926 sprejeta v Zvezo narodov, ki ji je pomagala do velikih uspehov na političnem in osebno na gospodarskem polju. Da je Nemčija dosegla postopno znižanje in končen odpust reparacijskih plačil, da je dobila pod ugodnimi pogoji posojila za obnovo svojega gospodarstva, za to in za marsikaj drugega se ima zahvaliti Zvezi narodov. Na vse to je pozabil nemški narodni socializem, ki je odredil, ko je došel do oblasti v dr-

žavi, izstop Nemčije iz Zveze narodov. Narodni socializem je s svojo borbo zoper versajsko mirovno pogodbo in z vzbujanjem maščevalnih strasti in osvajaških pohlepnosti med ljudstvom ustvaril med nemškim narodom ozračje, ki je sovražno Zvezi narodov. V tako pripravljenem ozračju ni bilo težko z »ljudskim glasovanjem« v preteklem letu dobiti potrditev sklepa, da Nemčija izstopi iz Zveze narodov. Glavni nagib, ki je bil pri tem koraku merodajen za narodno-socialistične poglavarje, je bilo pomnoženo in pospešeno oboroževanje Nemčije, ki ga je hotel hitlerizem odtegniti paznim očesom ženevske mirovne ustanove. Oboroževanje Nemčije se res sedaj vrši nemoteno, ker ga ne ovira ženevska kontrola. Kot posledica tega ne dovolj premišljenega koraka pa je tudi sledilo nekaj, kar kratkovidni svetovalci nemškega »voditelja« mor-da niso predvideli: vedno večje neupanje kulturnega sveta napram Nemčiji in popolna izolacija (osamljenost) Nemčije. Zgodilo se je tudi nekaj, o čemer se narodno-socialističnim poglavarjem pred letom dni niti sanjalo ni: Rusija je stopila iz Zveze narodov.

Boljševiška Rusija v Zvezi narodov.

Voditelj zunanje politike sovjetske Rusije Litvinov je uvidel, da brez Zveze narodov ne gre, in zato je pri Stalinu in drugih odločilnih činiteljih boljševizma dosegel dovoljenje, da sme Rusijo popeljati v naročje ženevske mednarodne ustanove. Boljševizem je vsa leta svojega rešima vodil strastno borbo zoper Ženevo in njen mednarodni parlament. Lenin, duševni oče boljševizma, je Zvezo narodov imenoval »družbo tolovajev in največjo nasprotnico proletariata«. Ni še preteklo od tega 14 let, in zastopniki ruskega boljševizma sedijo od dne sv. Zofije — 18. sept. — v Ženevi v družbi »kapitalističnih tolovajev«. Svet se res suče. Prav je imel tisti poganski modrijan, ki je izrekel krilatico: »Nič novega pod solncem.« Nekdaj tako ponosni in ves svet izzivajoči zastopniki ruskega komunizma so morali neposredno pred svojim vstopom v ženevsko zborovalno dvorano slišati — zlasti od zastopnikov demokratske Švice in Irske — celo ploho povse upravičenih očitkov: da boljševiki ne dopuščajo svobode vesti, ne priznavajo osebne svobode, razdirajo družino, neusmiljeno preganjajo vero in cerkev ter da so socialno ureditev države postavili na suženjsko prisilno delo. Ta ploha jih ni niti najmanj zmedla, marveč je imela ta učinek, da jim je pred svetom izmila glave. Nagib, ki je

Prvi oficir pred kratkem zgorele ameriške potniške ladje »Morro Castle«. Častnik V. Warms je prevzel po nenadni smrti kapitana poveljstvo na ladji in je podal pred sodiščem prvo izpoved o vzrokih požara.